

Un dolor incomparable

El president d'Israel, Moshe Katzav, parla de la retirada de la franja de Gaza, del perill d'una crisi interna i de la situació a la zona

El seu país se sentia molt unit al papa Joan Pau II, que va morir recentment. Què espera del seu successor, l'alemany Joseph Ratzinger?

—Joan Pau II deia que nosaltres, els jueus, érem els germans grans dels cristians. Estava a favor de la humanitat, del diàleg i de la reconciliació i va establir els fonaments de la cooperació entre religions. Crec que Benet XVI continuarà aquest camí amb més fermesa i que tindrà cura de les bones relacions entre l'Església catòlica i la comunitat jueva.

—No li fa res que Ratzinger hagués estat a les Joventuts Hitlerianes?

—Ratzinger va rebutjar el nacional-socialisme, i tant ell com la seva família es van distanciar del règim nazi. Fins i tot va desertar de la Wehrmacht. Què se li ha de retreure? Ens vam trobar al funeral de Joan Pau II, que als meus ulls va ser un símbol únic de la gran comunitat de les tres religions monoteistes.

—Pensant en la reconciliació, Ratzinger fins i tot va donar la mà als enemics d'Israel, els presidents de l'Iran i de Síria.

—Això va ser per pura educació, no hi havia cap significat polític. El cap d'estat a Teheran, Mohammed Khatami, i jo vam néixer al mateix lloc de l'Iran. Li vaig desitjar *salam alekum*, "la pau sigui amb vosaltres". De camí a l'església parlarem breument de la nostra regió. A Baixar al-Assad, que seia darrere meu, només li vaig dir "bon dia". Res més.

—Amb aquests dos països no hi podria haver alguna cosa més que el

simple intercanvi de fórmules de cortesia?

—Malauradament, això no depèn de nosaltres. En primer lloc hem d'evitar que Teheran acabi tenint armes nuclears. Si la comunitat internacional exerceix una pressió, fins i tot ho podríem aconseguir per la via diplomàtica. Crec que l'Iran, al cap i a la fi, és un país comprensiu, a diferència de Corea del Nord.

Quant al president de Síria, Assad, parla de pau i alhora reforça el seu suport a l'organització terrorista xiïta Hezbol·lah al Líban i allotja a Damasc els quarters generals de les organitzacions terroristes palestines.

—Malgrat tot, veu símptomes del tan promès canvi democràtic al Pròxim Orient?

—Hi ha canvis positius, però el procés de renovació tot just comença. Les societats estan profundament dividides. Al Líban veiem manifestacions a favor de la democràcia, per exemple, a favor de la independència de Síria, però també hi ha desfilades de solidaritat amb Hezbol·lah.

—I de l'Iraq arriben cada dia notícies terribles sobre atemptats terroristes.

—El dolor de la població iraquiana em commou enormement. Malgrat tot, el país evoluciona cap a millor. Esperem que s'imposin les forces democràtiques. A diferència del que passava amb Saddam Hussein, encara no hem sentit cap paraula hostil del nou Govern iraquiana.

—Després de l'elecció del successor d'Arafat, el moderat Mahmud Abbas, els palestins continuen en camí de la democratització?

—El canvi de règim a Ram Al-lah ens ha portat una ocasió única d'aconseguir un acord i la pau. Confio en Abbas. El nou líder palestí pot ser efectivament el nostre soci, s'hi pot negociar. El problema són els extremistes, contra els quals ha de prendre mesures dràstiques.

—El primer ministre Ariel Sharon, però, es queixa que això és precisament el que Abbas no fa.

Moshe Katzav, president d'Israel. "El canvi de règim a Ram Al-lah ens ha portat una ocasió única d'aconseguir un acord i la pau. Confio en Abbas. [...] El problema, però, són els extremistes"

—Abbas va qualificar el terrorisme d'error catastròfic per al poble palestí. Va ser un bon començament. Ara ha de complir les seves promeses. Si Abbas atura el terrorisme, podrem aconseguir un canvi històric. Si no, això serà un desastre per a tots dos pobles.

—Com a mínim el líder de l'autonomia ha aconseguit una calma relativa.

—Però les amenaces continuen, cada dia es produeixen nous atemptats.

—Si Israel desitja tant la pau, com és que el govern amplia els assentaments jueus a la Cisjordània ocupada? Als ulls dels palestins, això és una provocació constant.

—Calma. Es prendran decisions sobre els assentaments durant les negociacions de pau, però encara no han començat.

—Però el full de ruta, el pla de pau internacional, ja exigeix que el seu país congeli l'ampliació dels assentaments. Fins i tot l'amic més proper d'Israel, el president dels Estats Units, George Bush, va criticar que no ho complien.

—El punt 1 del full de ruta exigeix primer als palestins que aturin el terro-

risme. A més, estem disposats a fer un pas molt gran: retirem tots els 21 assentaments de la franja de Gaza i 4 a Cisjordània. Nosaltres ens cenyim a les nostres obligacions del full de ruta.

—**L'ocupació de la franja de Gaza es considera un acte heroic sionista des de fa més de 30 anys. Com explica ara als colons que se n'han d'anar?**

—Entenc com se senten els colons. Van anar a Gaza perquè tots els governs israelians des del 1967 els van animar a anar-hi, tant si eren governs laboristes o del Likud. I ara els diem: "Torneu a casa". Hem de demanar perdó als colons.

—**Amb això no reconeix que la ocupació va ser un error?**

—El que és cert és que l'ocupació ha dividit la societat israeliana. Uns volen continuar conservant les zones. Els altres diuen des de fa temps que les hem d'abandonar...

—**...I Sharon vol salvar la majoria dels assentaments de Cisjordània lliurant Gaza.**

—En les negociacions de pau es prendran les decisions relatives a l'estat definitiu d'aquestes zones.

—**Des de fa uns quants mesos hi ha hagut dures protestes contra la retirada. Israel ha entrat en una crisi interna?**

—El desallotjament dels assentaments de Gaza serà traumàtic per a la nostra nació, molt més dolorosos que la retirada dels assentaments del Sinaí, que vam evacuar el 1982 després de signar el tractat de pau amb Egipte. Els israelians que vivien al Sinaí hi eren des de feia vint anys, però els assentaments de la franja de Gaza ja en tenen gairebé quaranta. Abans podíem ensenyar-los un tractat de pau, ara els colons diuen "ens retirem i no rebem res".

—**El primer ministre Sharon ja adverteix que pot haver-hi una guerra fratricida.**

—Contra el programa de retirada hi podria haver uns 100.000 israelians, hi haurà moltes manifestacions, però al final els colons acceptaran que la unitat de la societat i la democràcia són valors més importants. Per això dic que no hi haurà cap guerra civil.

—**El fundador de l'estat d'Israel, David Ben-Gurion, advertia poc després de la guerra dels Sis Dies, l'any 1967, que l'ocupació seria una càrrega aclaparadora per al seu país.**

—Tota declaració té el seu moment, i nosaltres hem d'actuar segons la realitat actual, que encara és marcada pel terrorisme i per la sang vessada. Des de fa cinquanta-set anys, no hem tingut cap autèntic dia de pau. M'afecten molt l'odi i les difamacions que els palestins dirigeixen contra nosaltres. Encara que les autoritats s'hagin acostat mútuament, la relació entre els dos pobles mai no ha anat tan malament com ara.

—**Com es poden superar els obstacles?**

—Estem disposats a adoptar un compromís, com hem demostrat des dels tractats d'Oslo de 1993. Per primera

Celebració del seixantè aniversari de l'alliberament del camp d'Auschwitz. Un supervivent camina davant Mosche Katzav, Vladimir Putin, Dick Cheney, entre altres caps d'estat.

vegada, el Govern israelià fins i tot té la voluntat de reconèixer un futur estat palestí.

Permeti'm que li recordi què va passar entre Israel i Alemanya com a prova de la nostra disposició a la reconciliació: només set anys després de la Shoah (Holocaust), Alemanya i Israel van signar l'acord d'indemnització i van iniciar la reconciliació històrica.

—**Què va moure Israel a fer aquell pas?**

—Ben-Gurion creia en Adenauer, això és, que la República Federal era una altra Alemanya. A més, ens vam trobar en una situació molt delicada, els estats àrabs volien destruir Israel. El suport d'Alemanya va ser decisiu per a la nostra lluita per la supervivència.

—**Al maig, Alemanya i Israel celebren quaranta anys de relacions diplomàtiques. Com són les relacions actualment?**

—Molt properes, però veig un gran problema en la pujada de l'extrema dreta alemanya. La informació que rebo indica que l'antisemitisme creix. Estic molt preocupat per aquesta tendència a tot Europa. Però, és clar, d'Alemanya tinc unes expectatives especials.

—**Creu que l'actuació del Govern de Berlín no és suficient per parar els peus a l'extrema dreta?**

—Conec les mesures que el Govern alemany pren per lluitar contra l'extrema dreta i l'antisemitisme. Malgrat tot, no puc entendre que uns diputats de Saxònia puguin negar-se a commemorar l'Holocaust. O cal tenir en compte també aquestes terribles manifestacions neonazis: la democràcia no consisteix a poder dir i fer-ho tot. Les declaracions i les accions antisemites i racistes s'haurien de prohibir amb caràcter general.

Com a president de l'estat jueu, no puc suportar veure de nou banderes nazis als carrers d'Alemanya. I els neonazis tornen a dir en públic que els jueus no tenen dret a existir. No ho podem tolerar. El Govern alemany hauria d'actuar més enèrgicament contra tot això.

Dieter Bednarz

Annette Grossbongardt

© EL TEMPS / Der Spiegel

Traducció: David Egea

Què volen dir els francesos quan diuen no

Què passarà a Europa si França vota no al Tractat constitucional? Influirà això sobre altres referèndums? Com reaccionarien Londres, Roma o Brussel·les? Es pot refer la Constitució?

Imaginem que el dia 29 de maig els francesos voten no al Tractat constitucional europeu, imaginem-ho. Els titulars dels diaris —espanyols, anglesos, italians, alemanys, polonesos— seran unànimes: “França diu no a Europa”. Serà fals, però això és el que diran. I tornarem a escoltar discursos sobre l'arrogància francesa, sobre la seva necessitat de donar lliçons, de distingir-se. Per l'economista Jean-Paul Fitoussi, l'hipotètic no seria el resultat de just el contrari: “Els francesos necessitem tant Europa que voldríem que aquesta servís molt més per a la solució dels nostres problemes.” En definitiva, els francesos reclamen més Europa de la que hi ha en una Constitució decebedora. I perquè en volen més, diuen no.

Un dels líders del camp del no, el socialista Henri Emmanuelli, antic primer secretari i exministre, recordava aquests dies: “Al moment de Maastricht, el 1992, Jacques Delors em va demanar que no parlés de federalisme perquè l'opinió pública no estava preparada per a aquesta transferència de sobirania, ara Michel Rocard em diu que no parli de l'Europa política perquè és massa tard. Els europeistes de veritat mai podem parlar del que de veritat ens interessa!”

Què passarà si el no guanya? En principi, si hem de fer cas dels textos, el procés de ratificació del conjunt de països quedaria interromput, però això no és exacte, perquè, en la dita “Acta final”, en l'apartat 30, es fa constar: “Si